

UČIVO V BULHARSKÉM JAZYKU A LITERATURĚ PRO II. TŘÍDU (VŠEOBECNÉ VZDĚLÁVÁNÍ)

KRÁTKÁ PREZENTACE UČIVA

Předmět *Bulharský jazyk a literatura* v počátečním stádiu základního vzdělávacího stupně má komplexní charakter, což je vyjadřuje v jednotě jazykové, literární, komunikační a sociokulturní kompetence. Jazykové a literární vzdělávání v druhý stupeň přispívá k dosažení moderních klíčových kompetencí v souladu s věkovými psychofyzilogickými charakteristikami studentů.

Učební plán pro druhý stupeň realizuje cíle vzdělávání v *bulharském jazyce a literatuře* související s:

- Zlepšení dovedností studentů správně a expresivně mluvit a číst, psát gramotně a čitelně;
- zvládnutí znalostí jazykových a řečových jednotek, změn hlásek v různých fonetických polohách, slovních druhů

(podstatné jméno, přídavné jméno, sloveso), u typů vět za účelem výpovědi;

- vytvoření počáteční představy o některých interpunkčních a gramatických normách;
- Zlepšení dovedností pro vnímání, porozumění a interpretaci krátkého a přístupného obsahu

práce z bulharštiny, světové klasiky a moderní literatury pro děti a ukázky folklóru;

- obohacení základních znalostí, dovedností a postojů souvisejících s univerzálními lidskými hodnotami, národní identitou a multikulturalitou odborná způsobilost;

- Zlepšení dovedností pro orientaci v komunikační situaci a pro konstrukci textu za pomoci učitele;
- rozvoj kognitivních zájmů a tvůrčích schopností žáků druhého stupně.

Ve druhém ročníku obsahuje kurikulum z různých částí jazyka - fonetika, morfologie, syntax, lexikologie a lexikografie, s důrazem na: zvuky (samohlásky - souhlásky a jejich fonetické změny v toku řeči, korelace souhláskových hlásek na základě zvučnosti-neslyšnosti, korelace samohláskových hlásek na základě úzko-širokých), části

Stránka 2

řeč (podstatné jméno, přídavné jméno, sloveso a jejich gramatické kategorie), druhy vět za účelem výpovědi (komunikační a tázačí), slovní spojení, lexikální význam slova, druhy vzdělávacích slovníků - pravopis, encyklopedie atd. Ve škole obsah v *literatuře se* zaměřuje na určité žánry literatury a folklóru pro děti (bajka, lidová píseň), řečové figury (opakování a výčet), složky literárního díla (epizoda, literární hrdina); o formování čtení a jazyka kultura.

Formování znalostí, dovedností a postojů a zavádění nových pojmů na druhém stupni probíhá empiricky a popisně. úroveň založená na smyslových zkušenostech a prioritou prakticky významných znalostí.

Učivo z *bulharského jazyka a literatury* je prezentováno tematicky. Jsou uvedeny očekávané výsledky z každého tématu školení a související základní pojmy. Znění témat je obecnější a poskytuje různé příležitosti pro

dekompozice obsahu učení.

Učební plán je strukturován do tabulek, které usnadňují výběr metod a nástrojů k dosažení očekávaných výsledků.

Volbu literárních a neliterárních textů podporují navrhované tematické okruhy související s Bulharskem, přátelstvím, znalosti, prázdniny.

Implementace osnov v *bulharském jazyce a literatuře* pro druhý stupeň se dosahuje prostřednictvím následující týdenní distribuce:

- > pro jazykové vzdělávání - 3,5 hodiny týdně, z toho 1,5 hodiny pro vytváření textů;
- > pro literární výchovu - 3,5 hodiny týdně, z toho 0,5 pro mimoškolní čtení.

Stránka 3

OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY UČENÍ NA KONCI TŘÍDY

Oblasti kompetence

Znalosti, dovednosti a postoje

Jazykové kompetence

- Rozlišuje zvuky samohlásek a souhlásek a jejich znaky.
- Kontroluje hláskování samohlásek v nepřízvučné slabice, samohlásek před neslyšnými a na konci slovo.
- Rozlišuje slova s diakritikou od slov bez diakritiky a správně je hláskuje.
- Rozpozná sloveso, podstatné jméno a přídavné jméno jako části řeči.
- Určuje typ, rod a číslo podstatného jména.
- Koordinuje přídavné jméno a podstatné jméno podle pohlaví a čísla.
- Zná slovní zásobu slova.
- K vyhledání slova ve slovníku používá abecední pořadí.
- Rozlišuje slovní spojení od věty.
- Rozpozná různé věty (komunikační a tázací).
- Tvoří interpunkčně správnou komunikační a tázací větu.

Komunikační řeč

odborná způsobilost

- Orientační běh v situaci komunikační řeči (Kdo mluví? S kým? O čem? Proč? Kdy? Jak? Kde?).
- Uplatňuje pravidla zdvořilosti řeči (souhlas, nesouhlas).
- Vhodně využívá studované jazykové nástroje podle komunikační situace.
- Vytvoří text přání.
- Krátký písemný popis předmětu.
- Převypráví obsah krátkého uměleckého narativního textu.
- Uvádí příklady verbální zdvořilosti v komunikaci.

Literární

odborná způsobilost

- Rozlišuje *bajku a lidovou píseň* od jiných literárních a folklorních děl.
- Orientuje se v posloupnosti epizod ve vývoji akce ve studované práci.
- Odpovídá na otázky související s obsahem studované práce.
- Objevuje obrazy postav ve studovaném díle.
- Vyjadřuje emocionální a hodnotící postoj k postavám a epizodám ve studovaném díle.
- Detekuje *opakování, výčet* ve studovaných pracích.
- Stanovuje podobnosti a rozdíly mezi dvěma literárními a / nebo folklorními díly.
- Čte správně a s vhodnými intonačními pracemi (bajka, lidová píseň) různých kultur.
- Čte srozumitelný text z papírové stránky a displeje.

Sociokulturní

odborná způsobilost

Stránka 4

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Témata	Kompetence jako očekávané výsledky učení	Nov
Jazykové vzdělávání		
<i>Samohlásky a souhlásky zní v bulharštině</i>	<ul style="list-style-type: none"> · Orientace pro systémové vztahy v jazyce: zvuk-slovo-věta-text. · Rozlišuje slova s diakritikou od slov bez přízvuku. · Rozlišuje přízvučné a nepřízvučné samohlásky a akcenty. · Detekuje v korelačních párech úzké a široké samohlásky (a-a; e-í, o-u). · Zná způsoby hláskování samohlásek v nepřízvučných slabikách. · Píše samostatně předložky, spojky, krátké tvary zájmen, negativní částice, návratová částice <i>je</i>. · Vysílá správně slabiky. · Objevuje pravopisné rysy slov pomocí: щ, ю, я, ъ, ѓ, дз, дж. · Porovnává hlavní korelační dvojice souhláskových zvuků podle atributu zvukomalebnot (b-p; v-f; g-k; d-t; z-s; zh-sh, dzh-h; dz-ts). · Detekuje změnu zvuku zvukových souhlásek před těmi neznělými. · Zná způsoby hláskování souhlásek na konci slova a před tichými. 	<ul style="list-style-type: none"> · trefovat a ne slabika · úzké a široké · zvuk a zvuk souhlasit
<i>Slovo jako součást mluvený projev</i>	<ul style="list-style-type: none"> · Zná sloveso jako součást řeči. · Rozpozná číslo slovesa. · Správně vyslovuje a zapisuje slovesa v první osobě, v jednotném i množném čísle číslo a ve třetí osobě množného čísla v přítomném čase. · Zná podstatné jméno jako součást řeči. 	<ul style="list-style-type: none"> · část řeči · sloveso · podstatné ji · podstatné ji název
	<ul style="list-style-type: none"> · Rozlišuje mezi podstatnými jmény a podstatnými jmény. · Určuje typ, rod a číslo podstatného jména. · Správně vyslovuje podstatná jména v jednotném čísle, ve kterém v množné číslo padá samohlásky -ъ, -а. · Rozpozná zdobnělá podstatná jména. · Rozpozná přídavné jméno jako součást řeči. · Rozpozná pohlaví a číslo přídavného jména. · Koordinuje přídavné jméno a podstatné jméno podle pohlaví a čísla. · Správně vyslovuje přídavná jména v mužském rodě, ve kterých v ženském a střední rod a v množném čísle vypadává samohlásky -ъ. · Správně zapisuje tvary přídavných jmen pro mužský, ženský a střední rod; pro jednotné a množné číslo. 	<ul style="list-style-type: none"> · podstatné ji nominální · zdobnělá p název · přídavné jm
<i>Slovo jako slovník jednotka</i>	<ul style="list-style-type: none"> · Používá vhodná slovesa, přídavná jména a podstatná jména. · Při práci se slovníkem používá abecední pořadí. · Vysvětluje lexikální význam slov z aktivní slovní zásoby. · Hledat slova s pravopisnými funkcemi ve slovníku pravopisu. · Najde ve slovníku slova s nesouladem mezi výslovností a pravopisem. 	<ul style="list-style-type: none"> · abecední po · slovník pra

**Věta jako
jazyková jednotka**

- Zná vzdělávací slovníky.
- Rozpozná větu od fráze.
- Odděluje věty v textu a uvádí jejich začátek a konec.
- Rozpozná komunikační a tázací věty .
- Zná různé způsoby, jak formulovat větu s otázkami (se vzestupně intonace, s otázkou částice *li* , s *nali*).

- slovní spoje
- komunikační
- věta na otázku

Stránka 6

Text a komunikace

- Transformuje komunikativní na tázací věty a naopak.
- Používá vhodné komunikační a tázací věty.
- Používá různé varianty slovosledu věty.
- Dává smysl rolím komunikátorů - mluvčího a posluchače; psaní a čtení.
- Rozlišuje přímou a nepřímou komunikaci.
- Vhodně používá jazykové nástroje podle komunikační situace.
- Vytváří texty přání.
- Při vyjadřování souhlasu nebo nesouhlasu uplatňuje pravidla pro slovní zdvořilost.
- Tituly vlastního i cizího textu.
- Krátký písemný popis pozorovaného předmětu, zvířete, rostliny.
- Skládá ústní příběh na základě navrhované verbální podpory: začátek, analogie, hrdina.
- Skládá krátké zprávy.
- Uvádí příklady komunikace různými způsoby, včetně elektronických.

- popis

Literární výchova

**Literární a
folklorní texty**

- Rozlišuje studované nebo čtené texty jako například literární nebo folklorní díla.
- Objevuje význam neznámých slov v kontextu toho, co se studuje práce.
- Uznává bajku zesměšňených lidských nedostatků a poučení s tím spojené jím.
- Dává smysl textu lidové písně jako folklornímu dílu.
- Orientuje se v pořadí epizod ve studované literatuře a

- bajka
- lidová píseň
- epizoda
- opakování
- výčet
- literární hra

Stránka 7

- folklorní práce.
- Detekuje opakování a výčet jako výrazový prostředek v betonu literární a folklorní tvorba.
- Komentáře k činům postav ze studovaného díla.
- Argumentuje předvolby pro postavy a epizody.
- Zná literární a folklorní díla věnovaná Bulharsku,

- přátelství, znalosti, prázdniny.
- Recituje dětské básně bulharských autorů (například „Kde je Bulharsko“ od Iv. Vazov).
- Odráží jeho dojmy z díla, které čtete sami.
- Prokazuje porozumění otázkám na obsah studované literatury a folklorní práce.
- Propojuje témata studovaných prací s různými kulturami, způsobem života, zvyky a tradice.
- Dává nápady pro rozdělení rolí a chování postav v jevištní prezentace studované práce.
- Rozlišuje při čtení textu z papírové stránky a displeje.

DOPORUČENÉ PERCENTAČNÍ ROZDĚLENÍ POVINNÝCH LEKCÍ NA ROK

Roční počet hodin studia předmětu na druhém stupni - 224.

Doporučené rozložení hodin:

Pro nové znalosti	46%
Konsolidovat nové znalosti a shrnout	45%
Mimoškolní čtení	7%
Pro diagnostiku vstupní a výstupní úrovně	2%

ZVLÁŠTNÍ METODY A FORMY PRO HODNOCENÍ ÚSPĚCHŮ STUDENTŮ

Na druhém stupni probíhá systematické průběžné hodnocení znalostí a dovedností studentů. Na začátku školního roku organizuje test ke stanovení vstupní úrovně jazykových a literárních kompetencí a na konci školního roku - na počáteční úrovni. Sledování pokroku každého studenta je založeno na písemných a ústních zkouškách, které jsou aplikovat v souladu s konceptem formativního hodnocení.

Každý úkol, který student provádí samostatně, komentuje učitel a vyhodnotí krátkou recenzí. Nezávislý písemná práce, která je dokončena v rámci jedné lekce, je hodnocena po komentování chyb konkrétních tříd. Vyhodnocení probíhá podle dříve stanovených a diskutovaných s hodnotícími kritérii studentů. Hodnocení má indikátor kvality.

ČINNOSTI PRO ZÍSKÁNÍ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ A TAKÉ JEDNOTLIVÉ VZTAHY

Osnovy bulharského jazyka a literatury na druhém stupni přispívají k dosažení následujících klíčových kompetencí:

Klíčové kompetence	Činnosti a interdisciplinární vazby
<p><i>Kompetence v oblasti bulharský jazyk</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ přepis vět, textu; ✓ psaní pod diktováním vět, textu; ✓ transformace věty; ✓ zvuková analýza slova; ✓ psaní hlásek v nepřízvučné slabice; ✓ kontrola hláskování hlásek v jiné hláskové poloze (nepřízvučná samohláska a c místní historie); ✓ psaní slov tam, kde je rozpor mezi počtem písmen a zvuků; ✓ tvorba zdvojnásobných podstatných jmen; ✓ převedení komunikační věty na větu otázku a naopak; ✓ rozlišování jazykových značek (slovo, věta) od mimojazyčných (parkovací značky, pro přechod po pěšině, pro semafor); ✓ expresivní čtení uměleckého textu.
<p><i>Komunikační dovednosti v cizích jazycích</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ srovnání zvuků a písmen z různých jazyků; ✓ vyslovování přísloví a pultů.
<p><i>Matematický kompetence a základní kompetence v přírodních věda a technika</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ účast na didaktických hrách za použití výrazů v <i>jednotném a množném čísle</i>; ✓ čtení textů z dětských encyklopedií a učebnic v literatuře a po celém světě.
<p><i>Digitální kompetence</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ používání elektronických zdrojů informací - slovníky atd .;

<p><i>Učební dovednosti</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ vytváření textu pro SMS a pohlednice prostřednictvím elektronických komunikačních prostředků. ✓ interpretace textu; ✓ vyhledávat informace z různých zdrojů; ✓ čtení literárních děl pro děti na různá témata (rodina, škola, hry, přátelství, vlast, rodný jazyk, příroda, prázdniny); ✓ klást otázky o obsahu studované literární nebo folklorní tvorby; ✓ převyprávění bajek přístupných věku; ✓ nalezení spojení mezi textem a jeho názvem; ✓ vyvozování závěrů souvisejících s obsahem studovaných textů.
<p><i>Sociální a občanské odborná způsobilost</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ účast na hrách na hrdiny; ✓ používání různých vět za účelem mluvení k vyjádření a obhajování názoru; ✓ používání řečové etikety v pozdravech a adresách; ✓ čtení mentálně a nahlas s jasnou výslovností a odpovídajícím tempem a přirozenou intonací; ✓ poslech uměleckých výkonů uměleckých děl.

Iniciativa a podnikání

- ✓ účast na vývoji projektu;
- ✓ sestavení plánu prezentace produktu.

*Kulturní kompetence a dovednosti
pro vyjádření prostřednictvím kreativity*

- ✓ účast na skupinových a týmových aktivitách pro jevištní prezentaci literárního a folklorního díla různých kultur;
- ✓ diskuse o nápadech na rozdělení rolí a chování postav, plakátové projekty, kostýmy, kulisy a hudební aranžmá;
- ✓ sdílení dojmů z knihy s vlastním čtením;
- ✓ expresivní čtení uměleckého textu;
- ✓ ilustrace epizod ze studovaného literárního díla.

Stránka 11

*Udržitelné dovednosti
a zdravým způsobem
život a sport*

- ✓ přepracování textů týkajících se zdraví a zdravého životního stylu;
- ✓ vytváření vět souvisejících s pravidly zdravého životního stylu.

Poznámka: Uvedené činnosti jsou příkladné a nevyčerpávají možnosti budování interdisciplinárních spojení.